

Suomen historian käännepohtia

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotalous (1980-luku)

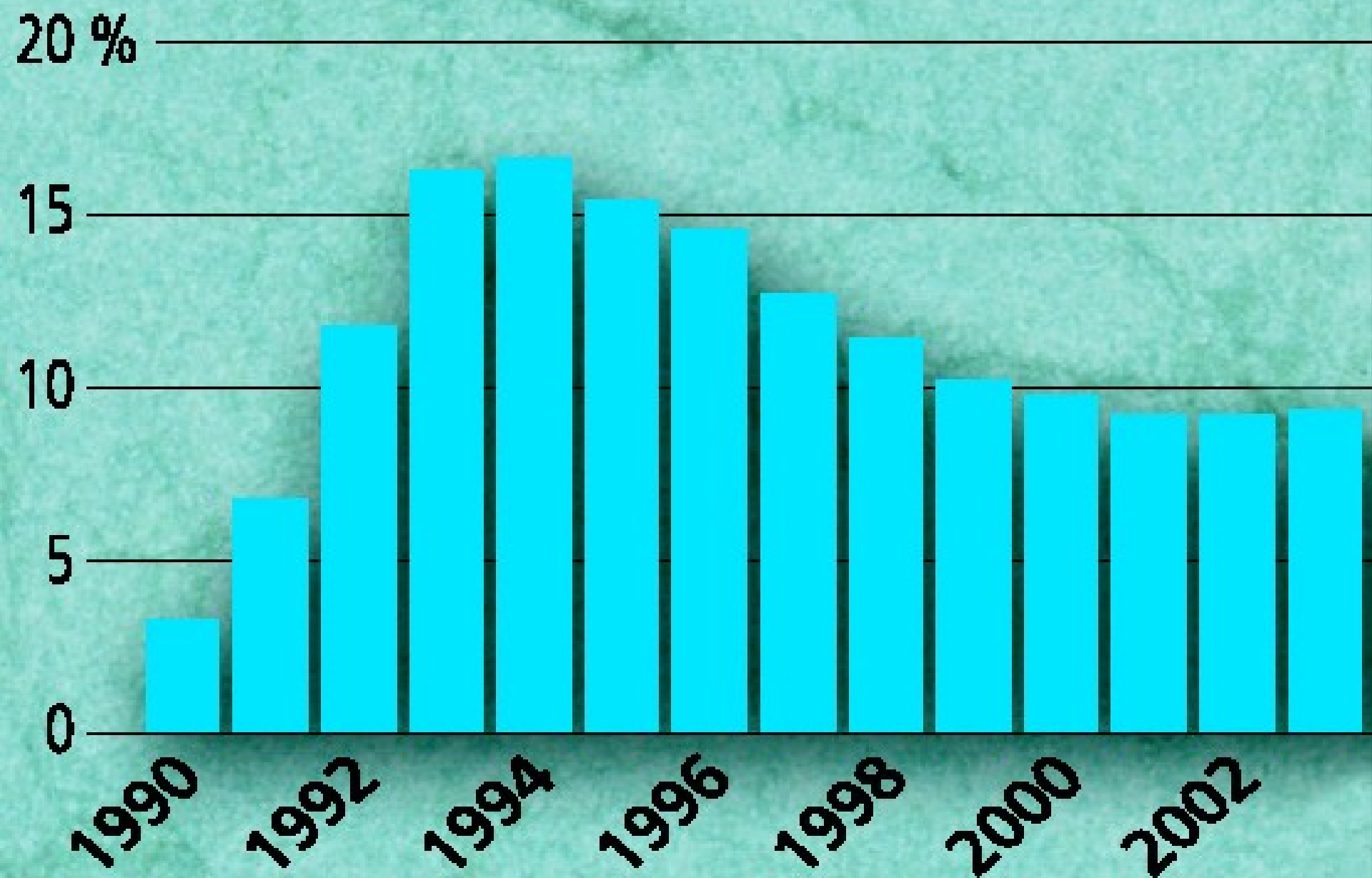
- 1982 SDP:n Mauno Koivisto valittiin presidentiksi 1. kierroksella
- 1987 kokoomuksen ja SDP:n sinipunahallitus
- 1987 Suomen pankki vapautti pääomamarkkinat →pankit ja yritykset saivat rajoituksetta lainaa ulkomailta
- maahan syntyi investointi-aalto →riskejä suosiva kasinotalous

Romahdus

- 1989 hallitus hillitsi ylikuumentunutta taloutta vahvan markan politiikalla: markan revalvaatio
- 1989 Suomi OECD-maiden kallein
- 1990 syksy: vienti romahti + korkea palkkataso → konkurssiaalto
- idän kauppapysähtyi NL:n hajotessa 1991

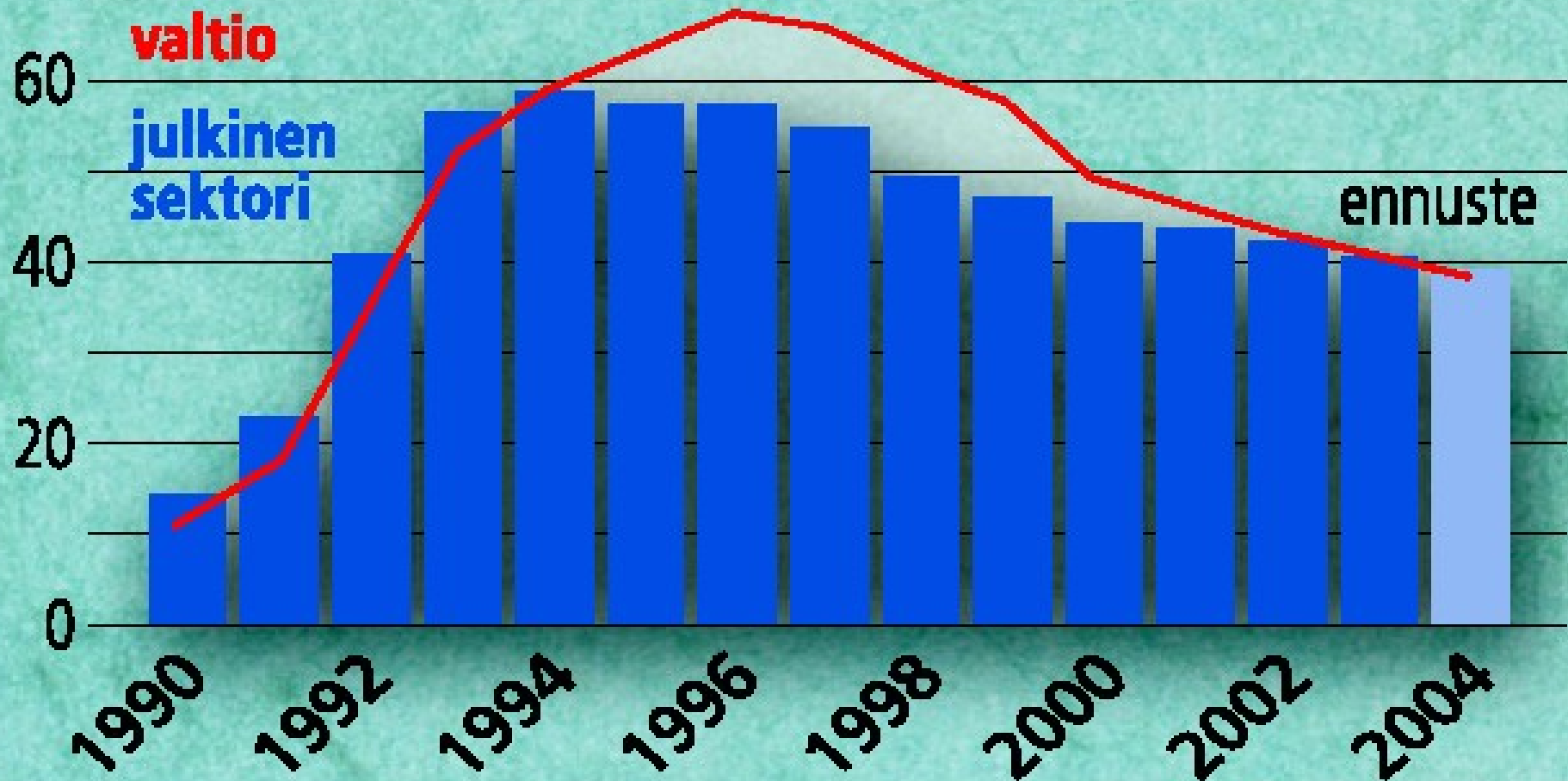
→ Suomi sukelsi syvään lamaan

Työttömyysaste

Julkinen velka (Emu-ehtojen mukaan)

80 % BKT:sta

— Helsingin Sanomat

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- 1991 keskustan vaalivoitto: Esko Ahon porvarihallitus
- markan ulkoisen arvon heilahtelut poistettiin sitomalla se ecuun (nyk. euro)
- Talousvaikeudet: ylivelkaantuminen ja kahden asunnon loukut

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- Pankkikriisi: SYP ja KOP Merita-pankiksi, SKOP Suomen Pankin haltuun
- Valtion vakuusrahasto tuki pankkeja yli 50 miljardilla markalla
- Markka kellumaan talouden vakauttamiseksi
- Valtion menojen leikkaus
- Säästölait läpi eduskunnassa

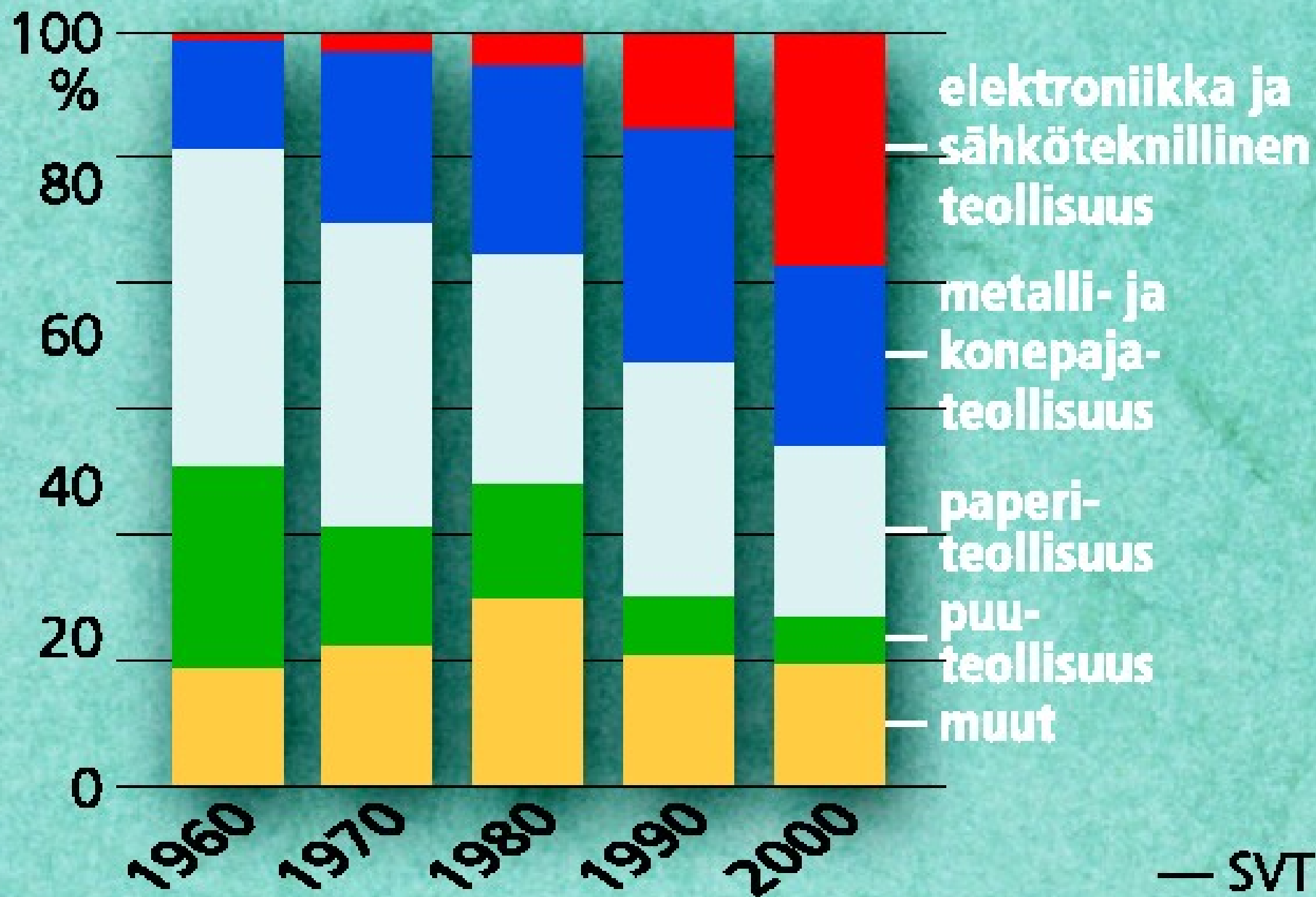
Suomi suuntaa länteen

- 1989 Gorbatšov tunnusti Suomen puolueettomuuden
- 1990 Koivisto: "Pariisin rauhan ehdot asevoimien rajoituksista vanhentuneet"
- NL:n hajottua Suomi totesi YYA-sopimuksen rauenneeksi
- puolueettomuuden tilalle käsite: liittoutumaton maa
- 1994 kansanäänestys: 57% EU:hun liittymisen kannalla
- 1994 Naton rauhankumppani
- 2002 Nopean toiminnan joukot

Suuri rakennemuutos

- 1994 vienti alkoi vetää
- Silti yli 500 000 työtöntä ja suuri valtionvelka
- 1994 presidentin vaalitavan muutos: Martti Ahtisaaren valinta suoralla kansanvaalilla
- talous kasvoi, työttömyys jäi
- uusia työpaikkoja suuriin kaupunkeihin informaatio-tekniologian pariin
- 1990-luvulla maa- ja metsätaloudesta katosi 90 000 työpaikkaa

Suomen vienti 1960–2000

Suuri rakennemuutos

- 1995 SDP:n vaalivoitto: Lipposen sateenkaarihallitus
- hallitus aloitti yhteistyön työmarkkinajärjestöjen kanssa → maltilliset palkkaratkaisut verohelpotuksia vastaan (tavoitteena talouden kasvu)

Suuri rakennemuutos

- Säästöt: valtio ja kunnat vähensivät henkilöstöä
- ulkomaista pääomaa virtasi Suomeen
→suuryritysten omistajarakenne muuttui
- Yksityistäminen: valtio alkoi myydä yrityksiään
→2002 valtio omisti enää 16 yhtiötä

Markasta euroon

- 1998: Suomen pankki sulautettiin Euroopan keskuspankkijärjestelmään
- 2002: eurot syrjäyttivät markan
- Suomesta tullut Euroopan johtava tietoyhteiskunta matkapuhelimien ja Internet-liittymien osalta

Ahtisaaresta Haloseen

- 2000: SDP:n Tarja Halonen 1. naispresidentti
- 2000: uusi perustuslaki vähensi presidentin sisä- ja ulkopoliittista valtaa ja lisäsi parlamentarismia
- Halonen korostanut vähemmistöjen asemaa ja globalisaation ei-taloudellisia puolia

Ahtisaaresta Haloseen

- 2006 presidentin vaaleissa Halonen valittiin uudelleen
- suuria kysymyksiä: Suomen suhde Natoon ja EU:n perustuslaki
- taloudessa ongelmaksi noussut globalisaation myötä "kiinailmiö"